

A PÉNZ BESZÉL!
Te is érted?

MAGYAR NEMZETI BANK

Tartalomjegyzék

Köszöntő

Bankszámla és bankkártya

Mi a bankszámla, és miért hasznos?
Mi a bankkártya, és mire használható?
Számlanyitás előtt
Bankkártya igénylés előtt
Ha sikerült döntened
Mennyi pénzem is van valójában?

Megtakarítások

Hitelek

Mi a hitel?
Mennyibe kerül ténylegesen a hitel?
Meddig nyújtózkodhatsz?

2	Milyen hitelfajták közül választhatsz?	12
3	Mire figyelj, ha devizahitel felvételében gondolkodsz?	13
3	Diákhitel – egy nem tipikus hitel	14
4	Mihez kezdj, ha mégis kezd kicsúszni	
4	a lábad alól a talaj?	15
6	Nyugdíjpénztárak	16
7	Mi is a nyugdíj?	16
8	Hogyan épül fel a nyugdíjrendszer?	16
9	Hogyan leszel magán-nyugdíjpéztári tag?	17
11	Miért fontos a pénztár teljesítménye, azaz hozama?	18
11	Amire minden pénzügyi döntésnél	
12	érdemes odafigyelned...	19
12	A legfontosabb független információforrások	19

Köszöntő

A pénz nem boldogít, tartja a mondás, s ha így van, talán nem is kell vele foglalkozni?! Való igaz, hogy az életünk anyagi vagyon nélkül is teljes lehet, de ha tisztában vagyunk azzal, miként működik a pénz világa, mikor és mire kell figyelniünk, hogyan a legjobb spórolni vagy költeni, sokkal egyszerűbbé és biztonságosabbá válhatnak a hétköznapjaink és a jövőnk is.

Végzős diákként hamarosan számos pénzzel kapcsolatos döntést kell meghoznod: bankszámlát nyitasz, bankkártyát igényelsz, esetleg diákhitelt veszel fel, nyugdíjpénztári tag leszel. Ám amikor eldöntöd, hogy melyik banknál és milyen szolgáltatást igényelsz, átböngészed-e a netet, vagy beszélés-e róla a barátaiddal úgy, mint amikor a mobilodat kiválasztottad, vagy a számítógépedet frissítetted?

Tudjuk, a döntés nem egy életre szól, mégis nagymértékben befolyásolhatja a holnapot, ezért érdemes átgondolni, éppen most mi a legjobb megoldás, mi a legmegfelelőbb pénzügyi ajánlat számodra. Ha pedig később másképp gondolsz, bármikor változtathatsz, csak rajtad múlik, hogy melyik banknál, mikor, mit veszel igénybe. A hirdetések, a vonzó számok sokszor megtévesztők, az apró betűs részt senki sem olvassa szívesen, és nehéz begyűjteni minden szórólapot az összehasonlításhoz, pedig enélkül könnyen és sok pénzt veszíthetsz.

Hogy megkönnyítsük a dolgodat, összeszedtük azokat a témákat, amikkel az elkövetkező hónapokban találkozhatasz, amikre érdemes időt és figyelmet fordítani (bankszámla, bankkártya, hitelek, nyugdíjpénztárak). Nem akarunk semmire sem rábeszélni, s nem akarunk semmitől sem elriasztani, mindössze az ország független jegybankjaként, hiteles képet szeretnénk nyújtani, és megmutatni, hol szerezhetsz még több információt ahhoz, hogy pénzügyeidből a legtöbbet hozhass ki magadnak. Jó böngészést és jó döntéseket kívánunk!

Bankszámla és bankkártya

Akár továbbtanulsz, akár munkába állsz, érdemes elgondolkodnod azon, hogy pénzügyeid intézése során milyen előnyökkel járhat, ha rendelkezel bankszámlával, illetve hozzá kapcsolódó bankkártyával. Manapság már az egyetemek és a munkahelyek is többnyire banki folyószámlára utalják az ösztöndíjat és a fizetést, a bankszámlához kapcsolódó bankkártya, illetve más elektronikus fizetési eszköz (internet -, mobil bankolás) révén pedig készpénz használata nélkül intézheted pénzügyeidet.

MI A BANKSZÁMLA, ÉS MIÉRT HASZNOS?

A bankszámla a bankkal kötött szerződés alapján megnyitott számla. Jó tudnod, hogy a bankszámlán tartott pénzedhez szinte bármikor hozzáférhetsz, és csekély mértékben ugyan, de még kamatozik is. Számládhoz sokféle szolgáltatás és bankkártya is kapcsolódhat, amelyek jelentősen megkönnyítik pénzügyeid intézését. További előnye, hogy a pénzed biztonságban van: nem szükséges készpénzt magaddal hordanod, így azt ellopni sem tudják tőled. Biztonságot jelent az is, hogy a bankok működését szigorú törvények szabályozzák és külön hatóság felügyeli¹. A betétbiztosítási rendszer pedig garantálja a bankszámlán lévő pénz visszafizetését arra az esetre, ha ezt a bank valamilyen okból nem tudná megtenni.

Magyarországon a betétbiztosítási rendszer intézménye az Országos Betétbiztosítási Alap (OBA), melyhez a bankok/takarékszövetkezetek kötelesek csatlakozni. Az OBA alapvető feladata a kártalanítás, így ha a bank nem tudná visszafizetni a nála elhelyezett pénzedet, akkor jelenleg legfeljebb 6 millió forint erejéig visszakapod azt. **Bővebb információért kattints a www.oba.hu címre.**

Ha a számládon lévő pénz egy részére bizonyos ideig nincs szükséged, megspóroltad, azaz „megtakarítottad” azt, akkor akár le is kötheted (ez az ún. lekötött betét), vagy választhatsz más típusú megtakarítási formákat is (állampapír, egyéb értékpapírok stb.). Ilyenkor várhatóan a bankszámla kamatánál magasabb kamatot/hozamot érhetsz el.

¹ Ez az intézmény a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete, amelynek honlapján (www.pszaf.hu) sok, számodra is hasznos információ található az egyes pénzügyi szolgáltatásokról.

MI A BANKKÁRTYA, ÉS MIRE HASZNÁLHATÓ?

A bankkártya lényegében nem más, mint egy kisméretű, információhordozó műanyag lap, amely a készpénzt helyettesíti, és amelynek segítségével elvégezhetesz egy sor műveletet banki nyitvatartási időn túl is. Ezenkívül információt kaphatsz bankszámládról anélkül, hogy be kellene menned egy bankfiókba. Sőt kártyáddal vásárolhatsz akkor is, ha nincs készpénz a zsebedben; egyes bankkártyákkal pedig hitelre is vásárolhatsz.

A leggyakoribb, bankkártyával elvégezhető műveletek a következők:

- vásárlás üzletekben,
- készpénzfelvétel bankjegykiadó automatákból (azaz ATM-ekből),
- bankszámlaegyenleg lekérdezése,
- mobiltelefon feltöltése,
- egyéb (pl.: befizetés bankszámlára ATM-en keresztül, vásárlás az interneten stb.).

Fontos tudnod, hogy kártyádat csak azokban az üzletekben, illetve azoknál az automatáknál használhatod, ahol feltüntették ugyanazt a logót, amely a kártyádon is szerepel.

SZÁMLANYITÁS ELŐTT

Ha már elmúltál 18 éves, a jogszabályok értelmében szüleid közreműködése nélkül lehet saját bankszámlád, és igényelhetsz magadnak bankkártyát is. Számlanyitás előtt azonban:

- Gondold végig, hogy elsősorban mire akarsz használni a folyószámládat! Nem mindegy ugyanis, hogy hányszor veszel fel pénzt, akarsz-e átutalni, szeretnél-e bankkártyát, jobban szereted a személyes ügyintézés, vagy inkább az interneten akarsz bankolni.
- Hasonlítsd össze a bankok ajánlatait, különös tekintettel a bankszámlavezetés és az egyéb kapcsolódó szolgáltatások díjaira, hiszen ezek azok az összegek, melyeket rendszeresen vagy esetenként fizetned kell! Fontos tudnod, hogy bizonyos költségeket akkor is meg kell fizetned, ha számládat vagy kártyádat egyáltalán nem használod (pl.: havi számlavezetési díj, éves kártyadíj)!
- Mérlegetj egyéb szempontokat is! Fontos lehet például a fiókok nyitvatartási ideje, de ha sokat használod a kártyád készpénzfelvételre, akár a bankjegykiadó automaták közelsége is.

Bankszámla használata

Bankszámlához kapcsolódó költségek

	Mire?	Milyen gyakran?	Mit kell tennem?	Ki adja a megbízást a banknak?
Átutalás	Pénz eljuttatására egyik bankszámláról a másikra.	<ul style="list-style-type: none"> Alkalmanként (egyszerű átutalás). Rendszeresen (állandó/tartós átutalás). 	Megbízást adni a banknak személyesen/telefonon/interneten.	Te

A bankszámlanyitást megelőzően érdemes utánanézned, hogy az általad kiválasztott bank kínál-e a fiatalok igényeihez igazított, kedvezőbb feltételek mellett igénybe vehető számlacsomagot. A bankok ajánlatairól és a szolgáltatások díjairól a hirdetményekből, és az ún. kondíciós listákból tájékozódhatsz. Ezek megtalálhatók a bankok ügyfélterében is, de a legegyszerűbb, ha az egyes bankok honlapján nézed meg. Mielőtt azonban elvesznél az ajánlatok között, felhívjuk figyelmedet, hogy a www.pszaf.hu honlapon találsz egy számlakalkulátort, amellyel könnyen összehasonlíthatod az egyes bankok szolgáltatásait és azok költségét.

² Bizonyára találkoztl már a „csoportos beszedés” kifejezéssel, amely rendszeresen visszatérő fizetések (telefon-, mobil-, egyéb közüzemi számlák) teljesítésére alkalmas fizetési mód. Ne aggódj, a szolgáltatók nem férhetnek hozzá bárki számlájához, a csoportos beszédést a bank ugyanis csak a te előzetes írásbeli engedélyed alapján teljesítheti! Bővebb információért fordulj a banki ügyintézőkhöz!

BANKKÁRTYAIGÉNYLÉS ELŐTT

- Amikor bankkártyát választasz, mindenképp tájékozódj, hogy ugyanahhoz a kártyához az egyes bankoknál milyen költségek kapcsolódnak, ugyanis van olyan díj, amit akkor is felszámít a bank, ha a kártyádát egyáltalán nem használod, pl. az éves kártyadíj. Általános gyakorlat minden kártyatípusnál, hogy a vásárlásért a bank nem számít fel díjat, a bankkártyás fizetés ingyenes. Ha azonban automatából veszel fel pénzt, azért minden egyes alkalommal fizetned kell. Ennek mértéke bankonként eltérő, sőt attól is függ, hogy a bank saját automatájánál veszel fel pénzt, vagy idegen bankénál, esetleg külföldön.
- Fontos átgondolni, hogy bankkártyával a saját pénzedet vagy inkább a banktól kölcsönvett szeretnéd költeni. Ha úgy döntesz, hogy csak addig szeretnéd nyújtózkodni, ameddig pillanatnyi anyagi lehetőségeid engedik, akkor a betéti kártyák közül válassz. Ha igényeid kielégítéséhez a bank által biztosított hitelkeretet szeretnéd elsősorban kihasználni, akkor a hitelkártyák között érdemes körülnézned. Ebben az esetben azonban ne feledd, hogy a kölcsönvett pénzt kamatostul vissza is kell fizetned. Ha nem szeretnéd, hogy a kártyahasználat a szükségesnél több pénzedbe kerüljön, pontosan kövesd nyomon, mikor, mennyi az esedékes tartozásod!

Az alábbi táblázat összefoglalja a leggyakoribb kártyatípusok közötti fő különbségeket, és a használatukkal kapcsolatos legfontosabb tudnivalókat.

	Kinek a pénzét költöd?	Mennyit kölhetsz?	Ki fizet kamatot?	Megjegyzés
Betéti kártya	Saját pénzedet.	Maximum amennyi a számládon van.	A bank neked.	
Hitelkártya	Hitelt veszel fel a banktól.	A bank által megállapított hitelkereted még fel nem használt részét.	Te a banknak, ha határidőn belül nem fizeted vissza a tartozásod.	Ha a bank által megadott határidőn belül a hitel teljes összegét visszafizeted, a bank nem számít fel kamatot. Hitelkártyát készpénzfelvételre csak végszükség esetén használj, mivel azt magas kamat terheli.

HA SIKERÜLT DÖNTENED

Első alkalommal mindenképpen személyesen kell bemenned az általad választott bank valamelyik fiókjába, hogy a szükséges dokumentumokat (bankszámlaszerződést stb.) kitöltsd és aláírd. Számlanyitás során igazolnod kell a személyazonosságod, ezért vidd magaddal a szükséges okmányokat! A számlanyitás eredményeként kapsz egy bankszámlaszámot, ami egyedi módon jelöli bankszámládat, és amelyet minden számlaműveletnél pontosan fel kell tüntetned. Az ügyintéző rendszerint aláírásmintát is kér tőled, mely biztosítja, hogy csak te, vagy az általad meghatalmazottak rendelkezhessenek a folyószámlád felett.

Ha bankkártyát is igényelsz, akkor a kártyán tárolt adatok (pl.: név, kártyaszám, érvényesség stb.), valamint PIN kódod (titkos személyi azonosító számod) és/vagy az aláírásod segítségével kell azonosítod magad a későbbi műveletek során. Az elkészült kártyádat várhatóan az igénylést követően 1-2 héten belül fogod megkapni.

Néhány hasznos tanács a biztonságos bankkártyahasználathoz:

- Vigyázz rá ugyanúgy, mint a pénztárcára, hiszen ha megrongálódik, vagy illetéktelen kezekbe kerül, abból károd származhat. Ugyanez vonatkozik a kártyához tartozó PIN kódra is.
- Tartsd a kártyát biztonságos helyen! Ne hagyj mágneses tárgyak (pl. vonalkód leolvasó, mágneskulcs) közelében, ugyanis elveszhetnek a mágnesescsíkon tárolt adatok. Óvd a fizikai sérülésektől!
- A PIN kódot készpénzfelvétel esetén jellemzően az ATM-nél, vásárláskor pedig a pénztárakban elhelyezett elektronikus terminálon (POS terminál) kell beütnöd, ez utóbbi esetben csak akkor, ha a pénztáros kéri. Internetes vásárlásnál soha nem kéri ezt a kódot! Soha senkinek ne áruld el a PIN kódodat sem szóban, sem írásban, sem telefonon, sem e-mailben! Sem a bankod, sem a rendőrség, sem más hatóság nem kérheti és nem is kéri ezt soha tőled!
- A kártyát és a hozzá tartozó PIN kódot soha ne tárold egymás mellett; ugyanis ha elveszíted, vagy ellopják tőled, szabadon hozzáférhetnek a bankszámládhoz. Ha bármelyik illetéktelen kezekbe kerül, azonnal jelentsd a bankodnak!
- Hasznos, ha megjegyzed (vagy mindig elérhető helyen tárolod) azt a telefonszámot, amelyen bankodnál kezdeményezheted kártyád letiltását, amennyiben felmerül a gyanú, hogy az illetéktelen kezekbe került.
- Fontos, hogy a bankkártya elvesztése, ellopása esetén azonnal értesítsd bankodat! Az értesítést követően, a kártya jogosulatlan használatából eredő kár a bankodat terheli, de az értesítést megelőzően is maximum negyvenötezer forint lehet a károd. Minden kár téged terhel azonban, ha azt szándékosan okoztad, vagy megszegted a bankkal kötött szerződésedben foglaltakat!

MENNYI PÉNZEM IS VAN VALÓJÁBAN?

Fontos, hogy nyomon kövesd pénzügyeid alakulását, akár készpénz, akár bankszámla vagy bankkártya segítségével intézed azokat. Ebben segít a bank által készített bankszámlakivonat, amit minden hónapban megküldenek neked. Ez többek között tartalmazza egy adott időszak pénzmozgásait (befizetéseket, kifizetéseket), valamint ezek különbségét, az egyenleget. A bankszámlakivonat segítségével hiteles képet kaphatsz arról, hogyan is állsz anyagilag, ezért mindenképp érdemes időt szentelned az átnézésére. Ha rendszeresen használod bankkártyádat, célszerű a hó végéig megőrizni a bizonylatokat, és összehasonlítani a számlakivonaton szereplő tételekkel. Ha idegen műveletet találsz a bankszámládon, azonnal lépj kapcsolatba a bankoddal!

Ha az utólag kiküldött kivonathoz frissebb információt szeretnél, kérhetsz azonnali SMS értesítést az egyes számlaműveletekről. A bankok többsége már nyújt ilyen, ún. mobilinfó szolgáltatást, amit a bankodtól igényelned kell. Ne feledd azonban, hogy ezért a szolgáltatásért a bankok általában díjat számítanak fel! A mobilinfó szolgáltatás óriási előnye, hogy rögtön értesülsz arról, ha valaki jogosulatlan műveletet hajt végre számládon, és rögtön intézkedni tudsz, hogy a bankod minél hamarabb tiltsa le a kártyádat, és vizsgálják ki az ügyet.

Megtakarítások – amikor pénzed egy részére nincs azonnal szükséged

Ha körültekintően bánsz a pénzeddel, és igyekszel rendszeresen félretenni valamennyit, akkor bankszámládon a pénz lassan, de biztosan gyarapodni fog. Mivel a bankszámla kamata általában igen alacsony, érdemes körülnézned a különböző megtakarítási/befektetési lehetőségek között. Mindenekelőtt azt gondold végig, hogy kb. mennyi ideig tudod nélkülözni a pénzedet, azaz meddig akard/tudod lekötöni. Ez az idő (lekötési idő) 1 hónaptól akár 10–20 évig terjedhet, s jó tudni, hogy ha pénzedet a lejárat előtt akard visszakapni, akkor általában kedvezőtlenebbek a feltételek, kevesebb lehet a nyereséged. A következő táblázat röviden összefoglalja a leggyakoribb megtakarítási és befektetési lehetőségek jellemző lekötési idejét³.

Fő megtakarítási típusok	Mennyi időre?
Bankbetét	1–12 hónap
Állampapír (kincstárjegy, államkötvény)	3 hónap–10 év
Befektetési jegy	3 hónap–5 éven túl
Egyéni részvény befektetések	3–5 év
Önkéntes nyugdíjpénztár	legalább 10 év
Megtakarítással kombinált életbiztosítás	10–20 év

A másik fontos kérdés, hogy egy nagyobb megtérülés/hozam reményében mekkora kockázatot vagy hajlandó vállalni. Bizonyos megtakarítási típusok esetében (pl. bankbetétek, állampapírok stb.) lejáratkor a lekötött pénzedet és az ígért kamatot is biztosan megkapod, míg más befektetéseknel – a felvállalt kockázattól függően – a hozam lehet több is (de kevesebb is!), mint például a betéti kamat. A következő ábra az egyes megtakarítási típusokat kockázatuk mértéke alapján rendezi el, és megmutatja, hogy ezek elsősorban milyen típusú befektetőknek ajánlhatók.

³ Léteznek olyan speciális megtakarítási formák is, amelyek valamilyen konkrét célhoz (pl.: lakás-, nyugdíjcél stb.) kapcsolódnak. Ezek közül elsősorban a lakástakarék-pénztárak által kínált előtakarékosági konstrukcióról célszerű bővebben tájékozódnod.

Kockázat

Alacsony

Közepes

Magas

KISZÁMÍTHATÓSÁG

Mérsékelt, de biztos nyereség lehetősége

JELENTŐS INGADOZÁSOK

Kiemelkedő nyereség vagy veszteség lehetősége

Bankbetét,
állampapír

Befektetési jegy, önkéntes
nyugdíjpénztár, megtakarítással
kombinált életbiztosítás

Részvény

Óvatos befektetőknek

„Középutas” befektetőknek

Merész befektetőknek

Az egyes befektetési lehetőségek közül természetesen egyszerre többet is kipróbálhatsz, de mindig gondold végig a fenti szempontokat, és kérj részletes tájékoztatást. Felmerülő kérdéseidre a bankfiókokban kaphatsz választ, de előzetesen tájékozódhatsz a www.pszaf.hu honlap „Fókuszban a megtakarítási lehetőségek” menüpont, valamint a www.ongondoskodas.hu honlap „Befektetések” menüpontja alatt is.

Hitelek - pénzt kölcsönbe?

Kinéztél magadnak egy jó MP3 lejátszót, vagy egy szuper számítógépet? Esetleg külföldre utaznál? Vagy már most azon töprengsz, milyen jó lenne egy saját kis lakás vagy autó? De miből?

Biztosan nem először szembesülsz azzal, hogy vágyaid eléréséhez legtöbbször pénzre is szükség van, ráadásul gyakran több pénzre, mint amennyit havi zsebpénzed vagy korábbi megtakarításaid megengednek.

Ilyenkor kölcsönkérhetsz szüleidtől, barátaidtól, de érdemes körülnézni a bankok által nyújtott hitelfelvételi lehetőségek között is, hiszen hitelhez jutni ma már nem túl bonyolult dolog. Nap mint nap találkozhatasz csábító ajánlatokkal, a bankok mindenütt akciós kölcsönöket hirdetnek. Vajon ezek valóban olyan kedvezőek, ahogy első látásra tűnnek? És tényleg pont arra a hitelre van szükséged, mint amit a reklámok sugallnak? Jól gondold meg, nem mindegy melyiket választod! Ahhoz hogy jól dönthess, és később ne bánd meg, időt kell szánni az ajánlatokra, és tudnod kell néhány fontos dolgot.

MI A HITEL?

Természetesnek tartjuk, hogy ha több pénzünk van, mint amennyit egy adott idő alatt el akarunk költeni, akkor a felesleget (vagyis a megtakarított összeget) pl. bankba tesszük, és ezért kamatot kapunk. A bank viszont pénzünket nemcsak őrizni, de használni is fogja, azaz kölcsönadja olyanoknak, akiknek épp pénzre van szükségük, s azt várhatóan vissza is tudják fizetni. A hitelekért a bank kamatot kér, ez az ára ugyanis annak, hogy azonnal pénzt bocsát rendelkezésünkre.

Hitel felvételekor tehát hamarabb költöd el a pénzed, mint ahogy azt összegyűjtötted volna, azaz több pénzzel fogsz rendelkezni a jelenben. A felvett összeget a jövőben, részletekben kell visszafizetned, s ezért a hitelfelvételkor a jövőbeni jövedelmed egy részéről lemondasz, hiszen azt a törlesztések kifizetésére kell majd fordítanod.

MENNYIBE KERÜL TÉNYLEGESEN A HITEL?

Azt már tudod, hogy a hitel ára a kamat, de a kamat csak az egyik tétel a hitelfelvételkor felmerülő költségek közül. Várhatóan számolnod kell kezelési költséggel és egyéb díjakkal is (pl. hitelbírálati díj, folyósítási jutalék stb.). A hitelt terhelő, egy évre számított költséget és kamatot a Teljes Hiteldíj Mutató – ismertebb nevén THM – tartalmazza, százalékban megadva⁴. Ha tehát az egyes banki ajánlatokat, hirdetőanyagokat szeretnéd összehasonlítani, érdemes a THM-eket megnézni, hiszen ez árulja el, hogy összesen mennyit is fizetsz egy év alatt az adott hitelért a banknak.

Mindebből elég, ha annyit megjegyzel, hogy ha hitelt veszel fel, azt valamikor vissza is kell fizetned, mégpedig kamatostul, (azaz „THM-estül”). A hitelfelvételt megelőzően alaposan gondold át, hogy a jövőben biztosan lesz-e annyi bevételed, hogy abból a hétköznapi kiadások (élelmiszer, rezsi, ruha, szórakozás stb.) mellett is fizetni tudod majd a havi törlesztőrészleteket.

MEDDIG NYÚJTÓZKODHATSZ?

Ha szeretnéd kiszámolni, hogy mekkora összeg törlesztését tudnád reálisan vállalni, érdemes a saját költségvetésedet elkészíteni. Ennek legegyszerűbb módja, hogy felírod magadnak azokat a kiadásokat, melyekkel minden hónapban számolnod kell (pl.: közlekedés, élelmiszer, albérlés stb.) és amit ezenkívül általában költeni szoktál (pl.: sport, kultúra, szórakozás). Arra is érdemes gondolni, hogy jó rendszeresen félretenni valamennyi pénzt, így nem jössz zavarba karácsonyi vásárlások vagy nyaralás előtt. Ezután írd le, mennyi a havi fix kereseted, végül számold ki, mennyi marad a kiadások levonása után. Ez az az összeg, amivel gazdálkodhatsz. Fontos, hogy ne az eredményként kapott pénz teljes egészét tekintsd a hitel törlesztésére fordítható összegnek, mivel bármikor előfordulhatnak váratlan többletkiadások. Érdemes 10–20%-ot biztonsági tartalékként kezelni.

MILYEN HITELFAJTÁK KÖZÜL VÁLASZTHATSZ?

Miután elhatároztad, hogy hitelt veszel fel, mindenképp nézd át, milyen hitelfajták közül választhatsz, és melyiket mire célszerű leginkább fordítani. Ebben lehet segítségére a következő táblázat:

⁴ Előfordulhat, hogy a felvett hitelhez kapcsolódóan olyan költségeket is meg kell fizetned, melyeket a THM nem foglal magában. Ilyen például a lakáshitelhez kapcsolódó közjegyzői díj. Mielőtt hitelt veszel fel, minden esetben kérdezz rá a THM-ben nem jelölt esetleges pluszköltségek mértékére, melyek megfizetésével számolnod kell.

Hiteltípus	Mire?	Mennyit?	Mennyi időre?	Miben? (Ft vagy deviza)	Megjegyzés
Áruhitel	áruvásárlás	20 ezer–1 millió között	1–2 év	forint	Havi fix jövedelem szükséges.
Gépjárműhitel	gépjármű-vásárlás	500 ezer–20 millió között	1–10 év	forint euro svájц frank	A hitel felvételéhez önerő szükséges, a hitel fedezete a gépjármű.
Lakáshitel	lakásvásárlás-, felújítás	1–40 millió között	1–35 év		A hitel fedezete az ingatlan, melynek becsült értéke alapján a hitel maximumát a bank határozza meg.
Szabad felhasználású jelzáloghitel			1–20 év		
Folyószámla-hitel	szabadon felhasználható	20–500 ezer Ft között (havi fix jövedelem 100–200%-a)	1 év	forint	Bankszámlára utalt fix jövedelem szükséges.
Személyi hitel		100 ezer–5 millió között	1–5 év	forint euro svájц frank	Havi fix jövedelem szükséges, életbiztosítás kötését a bank előírja.
Hitelkártya		50 ezer–1 millió között	1–3 év (hitelkártya érvényességi ideje)	forint euro USA-dollár	Havi fix jövedelem szükséges. A hitelkeret kamatmentesen max. 40 napig használható.

Az összehasonlító táblázatban láthatod, hogy a hiteltípusok többsége forint mellett deviza-alapon is felvehető, melyek költségében jelentős eltérések is lehetnek. A különbségek mértéke bankonként eltérő, ráadásul folyamatosan változhat is. A hitelek költségeiről részletes információt a www.pszaf.hu honlap „Fogyasztóknak/Válasszon terméket.” menüpontja alatt találhatsz.

MIRE FIGYELJ, HA DEVIZAHITEL FELVÉTELÉBEN GONDOLKODSZ?

A devizaalapú hitelek esetében mindenképp vedd figyelembe a forint és a hitel devizaneme közti árfolyam változásából eredő bizonytalanságot. A törlesztőrészletet a bank mindig az aktuális forintárfolyamon számolja ki, ami előre nehezen számszerűsíthető, tervezhető. Néha a forint árfolyama erős, azaz egy egységnyi euroért vagy svájci frankért kevesebb forintot kell adni, így a havi részlet is kevesebb lesz, ha viszont a forint gyenge, akkor akár több ezer forinttal is többet kell fizetned bizonyos hónapokban. Minderről részletesen olvashatsz a bankfiókokban is elérhető PSZÁF-tájékoztatóanyagban, amely a www.pszaf.hu honlap „Fogyasztóknak/Kiadványok” webhelyen is elérhető.

DIÁKHITEL – EGY NEM TIPIKUS HITEL

Szeretnél továbbtanulni? Hajrá! Már most érdemes azonban arra is gondolnod, hogy a diákok, illetve a családok többségének az egyetemi évek komoly anyagi terhet jelentenek. Ilyen helyzetben segíthet a diákhitel, melyet az együttműködő pénzintézetek közreműködésével a Diákhitel Központ nyújt.

Tudtad, hogy

- több mint 200000, a felsőoktatásban tanuló diáknak van diákhitele?
- a költségtérítéssel képzések számának szaporodásával és a tandíj bevezetésével várhatóan mind többen veszik majd igénybe?
- speciális hiteltípusról van szó, amit a tanulmányaid befejezése után kell visszafizetni?

Érdekes akár már most is tájékozódnod róla! Részletes és aktuális információkat a www.diakhitel.hu oldalon találsz, a legfontosabb tudnivalók röviden a következők:

- Hitelhez az juthat, aki felsőoktatási intézmény hallgatója, az adott képzési időszakra bejelentkezett, nincs még érvényes diákhitel-szerződése, lakhelyét a hivatalos adat- és lakcímnnyilvántartásokba bejelentette, 40 évnél nem idősebb és magyar, illetve más EU- tagállam állampolgára.
- Aki igényli a Diákhitelt és megfelel a jogosultsági feltételeknek, az meg is kapja az általa választott hitelösszeget, de maximum 30000 Ft-ot havonta, költségtérítéssel képzésben részt vevők esetén maximum 40000 Ft-ot havonta, vagy 5 hónapra előre egy összegben.
- Szabadon eldöntheted, hogy a felvett kölcsönt mire fordítod.
- Kamata általában kedvezőbb, mint az egyéb szabadon felhasználható, forintban nyújtott banki hiteleké.
- A hitelt bankszámládra utalják. (Ha még nincs, előzőleg valamelyik banknál számlát kell nyitnod!)

Jó hír, hogy egyes bankok egymással versenyezve kedvezményes feltételű diákszámlát kínálnak. Érdemes tehát körülnézni!

- Nem kell azonnal elkezdened a törlesztést, hanem csak tanulmányaid befejezése után, legkésőbb azonban 40 éves korodban. A törlesztőrészlet a jövedelmeddel arányos, de nem lehet kevesebb, mint a minimálbér meghatározott része.
- Az igényléshez szükséges nyomtatványokat a nagyobb postahivatalokban, az együttműködő bankok, takarékszövetkezetek fiókjaiban lehet beszerezni, majd a kitöltés után leadni.

MIHEZ KEZDJ, HA MÉGIS KEZD KICSÚSZNI A LÁBAD ALÓL A TALAJ?

Ha a hitelfelvételt megelőzően kellően körültekintően jártál el, akkor is adódhatnak olyan élet-helyzetek (pl.: munkahely elvesztése, hosszabb betegség stb.), amikor a törlesztés nehézségekbe ütközhet. Ha ilyen helyzettel találod szembe magad, a legfontosabb, hogy ne folytasd struccpolitikát, ne hagyd bontatlanul a bank leveleit. Fizetési kötelezettséged semmibevétele rossz taktika, mivel ettől adósságod biztosan nem fog eltűnni. Ma már lehetőség van arra, hogy korábbi adósságaid rendezésére újabb kölcsönt vegyél fel. Ezt a lehetőséget azonban nagyon át kell gondolnod, mert fontos, hogy hosszabb távon ne kerülj még rosszabb helyzetbe. Mindenképp tarts folyamatos kapcsolatot a bankoddal, és bátran kérj pénzügyi tanácsot. Tapasztalni fogod, hogy hajlandóak lesznek tárgyalni veled a kialakult problémáról, és igyekeznek segíteni egy olyan pénzügyi terv kidolgozásában, ami lehetővé teszi adósságaid törlesztését.

Nyugdíjpénztárak – amivel nem várhatsz a nyugdíjasévekig

Talán most az jut eszedbe, hogy erről korai beszélni, hiszen olyan messze van, és annyi fontos dologról (munkavállalás, karrierépítés, családalapítás stb.) kell még döntened addig. Bármilyen hosszúnak is tűnik az idő a nyugdíjas-évekig, fontos tudnod, hogy az ezzel kapcsolatos első döntést már a legelső munkahelyedre való belépéskor (ami lehet szünetes munka is!) meg kell hoznod. Mivel a munkában eltöltött évtizedek után biztosan te is kiegyensúlyozott, stabil anyagi háttérrel rendelkező nyugdíjaséveket képzelsz el magadnak, már most hasznos lehet számodra néhány alapvető ismeret.

MI IS A NYUGDÍJ?

A nyugdíj időskori megélhetésed fő forrása. Az ehhez szükséges pénzt az évek során a fizetésedből vonják le, melynek összegyűjtése, valamint a nyugdíjak kifizetése a nyugdíjbiztosítási rendszer feladata. Ne felejtse el, hogy amikor munkát vállalsz, minden egyes „feketés” ledolgozott nap csökkenti jövőbeni nyugdíjadat! Ez nemcsak törvényellenes, de idős korban bizonytalan anyagi helyzetbe is sodorhat.

HOGYAN ÉPÜL FEL A NYUGDÍJRENDSZER?

A magyar nyugdíjrendszer 3 fő elemből áll:

1. a társadalombiztosítás;
2. a kötelező magánnyugdíjpénztárak
3. és az önkéntes nyugdíjpénztárak.

A nyugdíjrendszer alapját a társadalombiztosítás (tb) képezi, melynek feladata a munkában eltöltött évek alatt megszerzett fizetésed egy részének összegyűjtése. Ebből fog származni

a jövőbeni nyugdíjad több mint kétharmad része. A tb-hozzájárulás mértékét törvény írja elő, amit munkaadód von le a keresetedből.

A magánnyugdíjpénztárba való belépés kötelező, de egyszerre csak egy pénztárnak lehetsz tagja. A fizetendő nyugdíjpénztári tagdíj mértékét itt is törvény határozza meg, amit szintén a munkaadód von le fizetésedből, és utal át abba a pénztárba, melynek tagja vagy. A magánnyugdíjpénztári számládon összegyűlt pénzhez, melyből jövőbeni nyugdíjad várhatóan csaknem egyharmada fog származni, csak a nyugdíjba vonulást követően juthatsz hozzá.

Az önkéntes nyugdíjpénztárba való belépés a te döntéseden múlik, sőt azt is te határozod meg, hogy havonta mennyit fizetsz be. A befizetést rajtad kívül munkaadód is teljesítheti, gyakori formája ez a béren kívüli juttatásoknak; új munkahely esetén tehát feltétlenül érdemes az önkéntes nyugdíjpénztári feltételekről is tájékozódnod. Egyszerre több önkéntes pénztárnak is tagja lehetsz. Az összegyűjtött megtakarításaid további sorsáról viszont legkorábban 10 éves tagság után dönthetsz, ami akkor is igaz, ha ezt megelőzően kilépsz a pénztárból.

Mind a magán-, mind az önkéntes nyugdíjpénztár kötelessége a befizetések tagonkénti pontos nyilvántartása, valamint biztonságos, de egyúttal jövedelmező befektetése. A jövőbeni nyugdíjad tb-n felüli részének alapját az ezeknél a pénztáraknál összegyűjtött pénz képezi.

HOGYAN LESZEL MAGÁN-NYUGDÍJPÉNZTÁRI TAG?

Amikor belépsz első munkahelyedre, munkáltatód megkérdezi, tagja vagy-e valamelyik nyugdíjpénztárnak. Ezt azért teszi, mert lehet, hogy diákként már dolgoztál, és volt olyan munkaszerződésed, amelynek kapcsán beléptél egy magánnyugdíjpénztárba; ezt köteles vagy bejelenteni. Előfordulhat, hogy konkrét javaslatot kapsz, melyik pénztárba lépj be. Ne feledd azonban, hogy a pénztárválasztásról te döntesz, így nem kell feltétlenül azt választanod, amit a munkahelyed ajánl!

**Amikor a pénztárak közül választasz,
a következő szempontokat érdemes mérlegelned:**

- Mekkora volt az elmúlt évek pénztári hozama?
- Mekkora a levonások? (működési költség, vagyionkezelési díj)
- Mibe fekteti a pénztár a tagok vagyonát? (állampapírok, részvények)
- Mennyire tűnik megbízhatónak a pénztár?

MIÉRT FONTOS A PÉNZTÁR TELJESÍTMÉNYE, AZAZ HOZAMA?

Mivel a nyugdíjpénztárak esetében kifejezetten hosszú távú befektetésekről van szó, a teljesítmény összehasonlításához célszerű a pénztárak által közzétett, az elmúlt 5 évre vonatkozó hozamadatokból kiindulni. Jó, ha tudod, hogy az egyes pénztárak hozamai közti kis különbségek az akár több évtizedes befektetési idő alatt a majdani nyugdíjad értékét nagymértékben befolyásolhatják!

Érdeemes tehát odafigyelned arra, hogy egy-egy évben milyen hozamot ért el a pénztár. Ezzel kapcsolatban könnyű a dolgod, mivel a pénztáradtól évente legalább egyszer személyre szóló értesítést kell kapnod arról, mennyi pénz van a számládon. Ha pedig arra vagy kíváncsi, hogy a többi pénztárnak jobb-e a hozama, mint a tiednek, erről legegyszerűbben a www.pszaf.hu honlap „Fogyasztóknak/Válasszon terméket” menüpontja alatt tájékozódhatsz.

Amennyiben pénztárad teljesítményével nem vagy elégedett, lehetőség van átlépni egy másikba. Ha erről gondolkodsz, vedd figyelembe, hogy az a pénztár, amely az előző 1-2 évben kiemelkedő hozamot ért el, nem biztos, hogy a jövőben is az átlagosnál jobban teljesít majd. Bármelyik magánnyugdíjpénztárt választod is, saját érdekedben kísérd folyamatosan figyelemmel, hogy munkáltatód rendszeresen befizette-e a pénztárba, amit béredből tagdíjként levont, mivel ennek elmulasztásával téged károsít meg.

Amire minden pénzügyi döntésnél érdemes odafigyelned...

Összegzésként fogadj meg néhány egyszerű, de fontos jó tanácsot, mielőtt bármilyen pénzügyi szolgáltatást igénybe veszel:

- Tájékozódj!
- Számolj!
- Hasonlítsd össze az ajánlatokat!
- Fontold meg őket!
- Válassz tudatosan!
- Változtass, ha nem vagy elégedett!

Ne feledd, a döntés mindig a te kezében van! Ha nem akarsz, nem kell elfogadnod sem a munkahelyed, sem a szüleid által javasolt bankot, nyugdíjpénztárt vagy biztosítót, csak rajtad múlik, hol nyitasz számlát, milyen bankkártyát választasz stb. Ahhoz viszont, hogy jól dönts, fontos, hogy független forrásokból tájékozódj, hogy össze tudj hasonlítani az egyes ajánlatokat, pénzügyi termékeket. Ennek a kiadványnak éppen ez volt a célja; megismertetni veled az alapvető fogalmakat, felhívni a figyelmedet az előnyökre és a veszélyekre egyaránt. Érdemes eltenni, biztosan jól jön, ha egyszer döntési helyzetbe kerülsz.

A LEGFONTOSABB FÜGGETLEN INFORMÁCIÓFORRÁSOK

Diákhitel Központ • www.diakhitel.hu

Gazdasági Versenyhivatal (GVH) • www.gvh.hu

Magyar Nemzeti Bank • www.mnb.hu

Pénzügyminisztérium (PM) • www.pm.gov.hu

Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) • www.pszaf.hu

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

A Magyar Nemzeti Bank ezúton is megköszöni azon szervezetek és magánszemélyek együttműködését, akik szakmai munkájukkal hozzájárultak ahhoz, hogy ez a kiadvány létrejöjjön. Köszönet illeti a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete, az Oktatási és Kulturális Minisztérium és a Pénzügyminisztérium munkatársainak segítségét.

Külön említést érdemelnek azok a diákok és tanárok, akik előzetesen véleményezték a füzet tartalmát, és javaslaikkal úgy alakították, hogy az a végzős diákoknak a pénzügyekkel kapcsolatban a legtöbb segítséget nyújthassa.

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank • 1054 Budapest, Szabadság tér 8–9. • Felelős kiadó: Missura Gábor
Készítették: Az MNB munkatársai • Kiadványterv: Mátai és Végh Kreatív Műhely Kft. • Nyomda: D-Plus Kft.
2007. Budapest